

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Oskrbovalna vzprejetišča.

Deželni odbor Štajarski je občinam razposlal razglas, s katerim prebivalce opozarja na novo naredbo v našej deželi. Dotična okrožnica glasi se tako-le:

Da se zabrani beračenje po hišah in cestah na deželi, da se revnim ljudem, ki iščejo dela in zaslužka, preskrbi kruha in strehe, dokler iščejo dela, da se odvrnejo s tem ne le od beračenja in hudodelstva, ampak da se ovarujejo tudi smrti vsled lakote in mraza, kar se je v zadnjem času pogostokrat zgodilo: odredila je deželna postava z dne 30. oktobra 1888 ustanovo oskrbovalnih vzprejetišč. Ker se bo začela ta naprava meseca oktobra 1889 in se bode tedaj skrbelo za najnujnejše potrebe revnih popotnikov, prosimo odločno prebivalce občin, naj opustijo dajanje vsakovrstnih darov, posebno pa denarja, tujim beračem, ker tak zaslužek brez truda zapeljuje na tisoče krepkih ljudi, da se ogibljejo dela in da razuzdano živé.

Vlačugarstvo ne naklada le domačim in delavnim prebivalcem velikega bremena, katero je še huje po tem, kako je treba plačevati, ampak je tudi nevarno za človeško družbo, za varnost življenja in lastnine.

Dajajoč miloščino brez pomisleka tujcem, katerih razmere in stanje je neznano, redimo si pohajkovalce in hudodelce, vsakemu je toraj na lastno korist, da naj opusti za prihodnost dajanje milosti popolnoma, ker se bodo stroški potrebni za preskrbovanje popotnikov v oskrbovalnih vzprejetiščih pokrivali od okrajnih zastopov in bode vsaki davkoplačevalec k temu donášal po svojem premoženju.

Ker bodo oskrbovalna vzprejetišča podpisala le take popotnike, ki si ravno za hip ne morejo prislužiti hrane, ker nimajo dela, ker mora ne le samo pokazati in založiti vsaki popotnik, ki se poslužuje oskrbovalnega vzprejetišča, svojega popotnega pisma v vzprejetišči, ampak mora opraviti tam tudi delo, naj

dokaže, da hoče res delati, ker bodo vzprejetišča tudi posredovalnice za delo: zato je preskrbljeno, da bodo te postaje služile res samo revnim, pomoči potrebnim popotnikom, ne pa vlačugarjem, in da se more obrniti vsakdo, kateremu je treba stavec, z zaupanjem do bližnjega oskrbovalnega vzprejetišča; — kratko, oskrbovalna vzprejetišča bodo podpirala le one osebe, ki so pomoči res vredne. S tem se pa zapreči pot beračem iz navade in vlačugarjem in vsem onim, ki so do sedaj živeli na stroške prebivalcev, kateri trdo delajo, in ki so se okristovali dobrosrčnosti in usmiljenja prebivalcev po deželi s tem, ker so lagali, da nimajo dela, ker so lagali bolezní in neresnične škode.

Tega namena pa ne morejo doseči posamezniki, ampak le vsi skupaj; vsakemu je toraj dolžnost in vsem na korist, da se vdeležujejo tega dela in rešijo deželo nevarnega in vsem škodljivega vlačugarstva.

Vsaki posameznik se prosi toraj strogo, naj ne da nobenemu tujemu beraču za nobeden izgovor miloščine, ne v denarji, ne v naturi, ampak naj napoti vsakega popotnika do bližnjega oskrbovalnega vzprejetišča, ki bo dalo hrano in streho vsakemu zares potrebnemu.

Prosimo tudi vsakega, naj vlačugarske cigane naznani bližnji žandarmerijski postaji ali bližnjemu županstvu, naj gíve, kje taborijo, da jih bo moč zapreti takoj za mejo, jih spraviti čez mejo ali pa oddati bližnji odgonski postaji.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Sopet imamo v rokah obširno poročilo družbe sv. Cirila in Metoda, ki je doma v Ljubljani, ima pa po vseh slov. deželah svoje podružnice, za leto 1888. Le-ta družba je za slov. ljudstvo sila imenitna in zanima ga tudi po vsej pravici. Zato povzamemo za naše bralce iz tega poročila to, kar je tajnik te družbe č. g. Ant.

Žlogar o delovanji njenem govoril pri veliki skupščini, dne 8. avgusta na Bledu.

1. Ako se oziramo, je rekel, v zgodovino slovenskega šolstva, kaže se nam žalostni prizor. Slovenščina do zdaj še ni dospela do svojih naravnih pravic. Kar je v petnajstem stoletju spoznal v svojem životopisu slavni baron Žiga Herbersteinski, rekoč: „Slovenski jezik mi je prizadeval obilo truda, večkrat sem zaradi tega moral prestati kako grenko. Vendar me to ni zadrževalo, da ne bi se dalje učil tega jezika, ki mi je pozneje veliko koristil“ — to po preteku blizu 400 let skoro še velja o naših slovenskih razmerah.

Zdrava pedagogiška načela kaj težko vzmagujejo v šolstvu po slovenskih pokrajinah. Iz zgodovinskih podatkov razvidimo, da se vedno suče borba med materinščino in nemščino (oziroma laščino); pravi rodoljubi so zmirom kazali na važnost slovenščine ter na njo obračali večjo pozornost, a izvršujocim oblastvom je bolj plavala pred očmi nemščina; večinoma so se drugi deželni jeziki smatrali kot potrebno zlo in sredstvo ponemčujočega namena. Doba Vodnikova, Sim. Rudmaševa in A. M. Slomškova so kot prijazne zvezdice posijale v toliko zmedo. In sedanji položaj slovenskega šolstva — ali nas zadovolji? To pa ne! Izimši morda osrednjo Kranjsko naše šolstvo ni skoro nikoder osnovano pravično in povoljno. Neštevilnokrat od leta 1848 je že povzdignil naš narod svoj glas, razodel svoje pravične želje na vse mogoče zakonite načine, a premnogokrat je ostal to le glas upiyočega v puščavi. Narod govori in trka, a odločujejo in izvršujejo pogosto taki, ki jih ne moremo imenovati prijatelje slovenskega jezika. V najnovejšem času poprijeli smo se — izzvani po mogočnih naših sosedih Nemcih in Lahih — samoobrambe, da rešimo, kolikor se rešiti da, osobito ob jezikovnih mejah. Tako je nastala naša družba sv. Cirila in Metoda, o katere delovanji mi je danes čast v vodstvenem imenu poročati veleslavni skupščini.

2. Prečastna gospôda! Ako bi hotel naštevati vse čine in zadeve, s katerimi se je moralo pečati društveno vodstvo v Ljubljani, moral bi ponavljati, dokaj stvari, objavljenih v lanskem in prejšnjem „Vestniku“, povzeti jih iz upravnega zapisnika, kar bi bilo utrudilno za Vas in za me, za to naj narišem družbino gibanje le v glavnih potezah.

Po III. skupščini v Ptuj, dne 29. julija 1888, v kateri je bil kot nov odbornik izvoljen preč. gosp. stolni kanonik Ljubljanski, Andrej Zamejcek, sešlo se je vodstvo k sedmim sejam, da je rešilo društvene zadeve in sicer: XXI., oziroma I. tekočega upravnega leta, dne 26. septembra 1888, XXII. 14. novembra, XXIII. 19. decembra, XXIV. 14. februarja 1889, XXV. 3. aprila, XXVI. 5. junija in XXVII. 10. jul.

t. I. Vsi prejšnji opravitelji so drage volje prevzeli društveni posel tudi za bodoče leto.

3. V tej dobi je vodstvo pospeševalo osnovo novih podružnic, ker one so življenska moč v dosego društvenih smotrov. Na lanski skupščini smo zabeležili 77 podružnic s 5896 družbeniki, letos je poskočilo število za 8 novih; te so: Tek. štev. 78. Tolsti vrh in okolica, 79. Šentjanž v Rožni dolini, 80. Haber v Medgorjah, — vse tri na Koroškem, 81. Briska na Goriškem, 82. Črno in okolica na Koroškem. Osobito veselo je, da je dvema že obstoječima podružnicama prirastla še tretja ženska v Gorici. Čast in zahvalnost tem vrlim stražarkam ob jezikovni meji proti prodirajočemu italijanizmu! V vrsto pokroviteljev je pa letos kot osemtrideseti — žal! — vstopil samo jeden „Neimenovan rodoljub na Goriškem“.

4. Ako slavna skupščina vpraša po vseh naših družbe, njeno vodstvo lahko opozori na naslednje:

I. Družbeni zavodi. 1. Otroški vrtec (ali zabavišče) v Celji. Kakor je bilo že lani naznanjeno, je vodstvo izročilo ta zavod v popolno oskrbovanje čč. šolskim sestram, ki vodijo ondotno slovensko deklisko šolo, ker je pri njih pač najboljšje poroštvo za pravo krščansko in slovensko vzgojo ondotne slovenske dece v mestu, čegar oblastva slovenstvu niso naklonjena. Otrok je bilo vpisanih 61, redno jih je obiskovalo zabavišče krog 40, nekaj jih je izstopilo. Podružnično načelništvo jih je večinoma učnine oprostilo, a nekaj premožnejših starišev pa je vplačevalo zmerno mesečnino. Vrtnarica je čast. šolska sestra Vincencija Lah pod vodstvom odlične predstojnice čč. šolskih sester in ravnateljice ondotne šole, s. Bonaventure Suhač. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj o sočivji.

Razumna gospodinja ne spregleda rada kaj, kar je nje vrtu in temu, kar v njem raste, na korist. Zato upamô, da ji bodo tudi naslednje vrste ljube. Ona ima v svojem vrtu razno sočivje in to terja od nje razno skrb, mi pa ji čemo dnes pokazati na skrb, ki jo terja vsako zelišče, kar ga ima v gredi, t. j. naj se izpiplje, kedar je že za rabo, iz prsti s koreninjem vred, nikar pa se naj ne odreže le tisti del zelišča, ki je nam za rabo.

Zakaj tako? Uzrok za to leži pod prstjo, na koreninji. Ako se namreč pusti koreninje zelišča v prsti, ne raste dalje, vsaj po navadi ne raste, ampak zgnojje, ali v tem se redi marsikatera živalica, ki je nevarna zeliščem, ki pridejo z njo v dotiko. Vzemimo glavno salato; ako jej vzameš samo glavô, korenje pa